

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Aika 20.08.2018, klo 15:00 - 16:38

Paikka Tuusulan kunnantalo, kunnanhallituksen kokoushuone

Käsitellyt asiat

§ 43 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 44 Pöytäkirjan tarkastus

§ 45 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma 2019 - 2021, lausunto

§ 46 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ylimääräinen yhtymäkokous 28.8.2018, edustajan valinta

§ 47 Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019 - 2023

§ 48 Konsernijaoston työsuunnitelma syksy 2018

§ 49 Konserniyhtiöiden tilannekatsaus kesä 2018

§ 50 Ilmoitusasiat

§ 51 Muut asiat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Arto Lindberg, puheenjohtaja
Mika Mäki-Kuhna
Annika Lappalainen
Jussi Salonen, saapui 15:03
Pekka Heikkinen
Sarianna Laitinen
Satu Heikkilä

Muut saapuvilla olleet

Tuula Hyttinen, kunnansihteeri, sihteeri
Markku Vehmas, talousjohtaja, esittelijä
Harri Lipasti
Jukka-Matti Laakso, poistui 15:50
Heidi Hagman, poistui 16:12

Allekirjoitukset

Arto Lindberg
Puheenjohtaja

Tuula Hyttinen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

21.08.2018

21.08.2018

Satu Heikkilä

Pekka Heikkinen

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Julkaisut nähtäväksi yleisessä tietoverkossa 21.8.2018

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 43

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 44

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet

Jussi Salonen ja Satu Heikkilä.

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Satu Heikkilä ja Pekka Heikkinen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 45

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma 2019 - 2021, lausunto

TUUDno-2018-926

Valmistelija / lisätiedot:

Markku Vehmas, Jukka-Matti Laakso

markku.vehmas@tuusula.fi, jukka-matti.laakso@tuusula.fi

talousjohtaja, liikenneinsinööri

Liitteet

1 HSL:n alustava toiminta ja taloussuunnitelma 2019-2021

HSL laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman kolmelle seuraavalle vuodelle. HSL:n hallitus pyytää laatimastaan suunnitelmasta vuosittain jäsenkuntiansa lausunnot. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa suunnitelmasta viimeistään 31. elokuuta.

HSL:n hallitus käsitteli alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2019-2021 kokouksessaan 12.6.2018. Jäsenkuntien lausuntoa pyydetään nyt

- HSL:n strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipputulotavoitteista TTS-kaudella,
- tarkastusmaksun korottamisesta ja
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2019-2021.

HSL:n hallituksen kokouksen 12.6.2018 pöytäkirjassa (§76) on kuvattu suunnitelmakautta. Seuraavassa on poimintoja suunnitelmakauden kuvauksesta.

Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella

Strategian valmistelussa yksi tehtävistä on selkeyttää HSL:n roolia muuttuvassa maailmassa ja selvittää tulevaisuuden näkymiä ja haasteita.

HSL:n toiminta- ja henkilöstöstrategia integroidaan vahvemmin suunnitteluun, toimintaan, johtamiseen ja seurantaan.

Uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli otetaan käyttöön vuonna 2019. Vyöhykemallin myötä lipputuotteet ja hinnoittelu muuttuvat merkittävästi. Muutos merkitsee laajoja muutoksia pysäkki-infraan ja matkustajainformaatioon. Muutoksesta viestiminen edellyttää kaikkien HSL:n viestintäkanavien käyttöä ja muutosviestinnän tukemista.

TTS-kaudella aloittaa seuraavia bussiliikenteen runkolinjoja:

- Runkolinjat 500 ja 510 Itäkeskus/Herttoniemi-Pasila-Meilähti- Munkkiniemi-Munkkivuori/Tapiola aloittavat elokuussa 2019.
- Linja 562 Mellunkylä-Tikkurila-Lentokenttä muutetaan runkolinjaksi 570 vuonna 2020 ja kaikkien lähtöjen reitti muutetaan päättymään lentokentälle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

- Uusi runkolinja 200 perustetaan Elielinaukion, Leppävaaran ja Espoon keskuksen välille. Tavoitteena on, että runkolinja aloittaa liikennöinnin elokuussa 2020, kun tarvittavat infraparannukset on tehty. Ennen runkolinjaksi muuttamista linja 200 liikennöi ns. normaalina bussilinjana.
- Runkolinjan 560 Rastila-Myyrmäki Matinkylän jatkeen aloitus siirtyy ajankohtaan, jolloin länsimetron jatke avautuu.

HSL:n tilaamasta lähijunaliikenteestä avataan tarjouskilpailun esivalintavaihe vuonna 2018 ja varsinainen tarjouskilpailu on tarkoitus ratkaista keväällä 2020. Uusi liikennöintisopimus astuu voimaan kesäkuussa 2021. Lähijunaliikenteen kilpailutus tulee olemaan suurin yksittäinen tarjouskilpailu, mitä joukkoliikenteestä on Suomessa järjestetty ja ensimmäinen laatuaan junaliikenteessä.

HSL:n ensimmäinen bussikilpailutus, jossa liikennöitsijän pitää tarjota liikenteeseen sähköbussuja, on Espoon Leppävaaran liityntäliikenteen kilpailutus. Kilpailutusta koskeva tarjouspyyntö julkaistaan elokuussa 2018 ja sähköbussulinjat aloittavat liikennöinnin 2019.

HSL on mukana neljässä toimialueellaan toteutettavassa automaattibussikokeilussa, joiden tarkoituksena on testata automaattiajoneuvojen teknologiaa todellisessa liikenneympäristössä. HSL toimii hankkeissa toistaiseksi sparraajana ja antaa tukea reittisuunnittelussa, matkustajainformaatioissa ja hankkeiden kytkemisessä osaksi joukkoliikennejärjestelmää.

Lähimaksaminen on askel kohti tunnistepohjaista matkustamista.

Tunnistepohjaisessa järjestelmässä matkustusoikeutta hallitaan fyysisen matkakortin, rahastuslaitteen tai matkapuhelimen sijaan taustajärjestelmässä. Sekä lähimaksaminen että tunnistepohjainen matkustaminen vaativat taustajärjestelmän kehittämistä, jonka kustannusten vuosina 2019-2021 arvioidaan olevan yhteensä neljä miljoonaa euroa. Tavoitteena on rakentaa yhteinen taustajärjestelmä suurten kaupunkien (Helsingin seutu, Tampere, Turku ja Oulu) kesken yhteistyössä TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n (LMJ Oy) kanssa.

Liikkumispalvelujen uusien toimintamallien testaamiseksi on perustettu kaksivuotinen hanke HSL IdeaLab, jossa työstitään proaktiivisesti HSL:n palveluvalikoimaa, haetaan toimintamalleja HSL:n rooliksi, käydään markkinavuoropuhelua eri toimijoiden kanssa sekä luodaan HSL:n linja ja käytännöt huolellisen arvioinnin perusteella. IdeaLabin avulla testataan HSL:n strategiaan sopivia syvempiä yhteistyön muotoja. Pilotointi tapahtuu vuoden 2019 aikana ja arviointia ja johtopäätöksiä tehdään alkuvuodesta 2020.

HSL valmistelee ja viimeistelee saatujen lausuntojen jälkeen vuoden 2019 alussa MAL 2019 -suunnitelman hyväksyttäväksi HSL:n hallituksessa ja muissa seudun yhteistyön toimielimissä. Hyväksytyt suunnitelman pohjalta tehdään MAL- sopimuksen 2020-2023 valmistelu ja käydään sitä koskevat neuvottelut. Vuoden 2019 aikana toteutetaan MAL 2019 -suunnitelmassa sovitut jatkotyöt ja varmistetaan, että runkoverkon kehittämisen tarpeet ja lisäselvitystä vaativat asiat on huomioitu niissä.

Lippulajitutkimuksilla kerätään tietoa matkustajien kotipaikka- ja matkalippujakaumista kuntien HSL-alijäämän määrittämistä varten. Syksyllä 2019 lippulajitutkimus tehdään raitiovaunuissa ja mahdollisesti myös rajoitetusti busseissa. Siuntion ja Tuusulan HSL-jäsenyyden vaikutukset selvitetään HSL:n suunnitteleman

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

linjaston käyttöönoton jälkeen. Lippulajitutkimusten tarvetta ja mahdollista uutta tutkimustapaa vyöhykemallin käyttöönoton jälkeen selvitetään vuoden 2019 aikana.

HSL:n hallituksen kokouksen 12.6.2018 pöytäkirjassa (§76) on kuvattu taloussuunnitelmaa. Seuraavassa on poimintoja taloussuunnitelman kuvauksesta.

TALOUSSUUNNITELMA

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2019 ovat yhteensä 743,4 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 12,1 milj. euroa (1,7 %). Toimintatulojen arvioidaan olevat 764,0 milj. euroa vuonna 2020 ja 769,1 milj. euroa vuonna 2021.

Lipputulot

Lipputulot arvioidaan olevan vuonna 2018 ilman ALV:ia yhteensä 374,1 milj. euroa ja 371,3 milj. euroa vuonna 2019. Laskua edellisvuoden ennusteeseen on -0,7 %. Lipputulot muodostavat 50,0 % HSL:n toimintatuloista.

Lipputulot arvioidaan olevan 376,9 milj. euroa vuonna 2020 ja 382,6 milj. euroa vuonna 2021.

Nykytariffin mukaisia hintoja ei koroteta vuonna 2019. Vyöhyketariffin lippujen hinnat on määriteltä niin, että laskennallinen lipun hintojen muutosprosentti koko ABCD alueen lippujen hinnoissa on -3,4 %. Lipun hintojen muutosprosenttia ei voida määritellä kuin laskennallisesti, koska tariffijärjestelmät poikkeavat oleellisesti toisistaan. Se, että lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia, johtuu viime vuosien ennakoitua suuremmista lipputulosta ja kustannusäästöistä. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 1,5 %.

Tekstiviestilippujen myyntiä esitetään lopetettavaksi vyöhyketariffin mukaisen taksan käyttöönottoon yhteydessä vuoden 2019 aikana.

Vyöhykkeisiin perustuva tariffijärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Aikataulu on riippuvainen uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän valmistumisesta ja matkakorttien vaihdon toteutumisesta. Uusi järjestelmä täytyy olla täysimääräisesti käytössä ja matkakortit vaihdettu ennen kuin vyöhykkeet voidaan ottaa käyttöön. HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmassa suunnitelmakauden lipputulot on arvioitu uuden vyöhyketariffin perusteella.

TTS-esityksessä vuonna 2019 kuntien subventioasteen ilman edellisten vuosien yli/alijäämiä on keskimäärin 50,3 %. Kuntien HSL-ajan keskimääräinen subventiotaso pysyy kuitenkin alle 50 %:ssa (ollen 47,9 %), vaikka se vuoden 2019 osalta ylittyykin hieman.

Matkakorteista perittäviä korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2018 0,8 milj. euroa ja korttimaksuista kertyvien tulojen laskevan vuonna 2019 0,6 milj. euroon. Laskua arvioidaan syntyvän siirtymästä mobiilituotteiden käyttöön.

Kuntaosuudet

Esitettyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnottelumalli otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Laskutettavat kuntaosuudet ovat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

talousarviossa 2019 yhteensä 356,0 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 47,9 % HSL:n toimintatuloista. Kuntaosuuksissa on huomioitu kunnille kertyneen ylijäämän palautusta yhteensä 24,0 milj. euroa.

Muut tulot

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,7 milj. euroa vuosina 2019-2021. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 1,5 milj. euroa.

Tarkastusmaksutuloja arvioidaan vuonna 2019 kertyvän 5,2 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 2,0 milj. euroa.

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta.

Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2019 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Vuokratuloja liikennöitsijöiltä laskutettavista taukotilojen, matkakorttilaitteiden ja sähköbussien vuokrista arvioidaan saatavan 2,1 milj. euroa.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2019 ovat yhteensä 747,3 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2018 ennusteesta 42,5 milj. euroa (6,0 %). Vuonna 2020 toimintamenojen arvioidaan olevat 766,6 milj. euroa ja 772,9 milj. euroa vuonna 2021.

Henkilöstökulut

Henkilöstömenot ovat 23,2 milj. euroa, joka on 3,1 % toimintamenoista. Palkat ja palkkiot ovat yhteensä 18,9 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 4,3 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot vuonna 2019 ovat yhteensä 714,4 milj. euroa, 95,6 % HSL:n kaikista toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 528,3 milj. euroa, 70,7 % HSL:n toimintamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 2,4 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan yhteensä 322,8 milj. euroa. Bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,4 %. Vuonna 2020 bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 347,3 milj. euroa ja 346,4 milj. euroa vuonna 2021.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan yhteensä 90,8 milj. euroa ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. HSL ja VR ovat neuvotelleet uuden hinnan HSL-lähijunaliikenteen siirtymäkauden sopimuksen loppuajalle. Sopimus on voimassa kesäkuuhun 2021 asti, minkä jälkeen HSL:n lähijunaliikenne siirtyy kilpailutettuun sopimukseen. Vuonna 2020 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 89,8 milj. euroa sekä 88,2 milj. euroa vuonna 2021.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan 56,2 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 2,4 %. Kustannuksiksi arvioidaan 58,6 milj. euroa vuonna 2020 ja 62,8 milj. euroa vuonna 2021. Vuonna 2019 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten takia ja niiden siirtyessä vähitellen pois takuunalaisesta laskutuksesta.

Metroliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 43,8 milj. euroa vuonna 2019. Metroliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 2,7 %. Vuonna 2020 kustannuksiksi arvioidaan 45,1 milj. euroa ja vuonna 2021 45,8 milj. euroa. Vuosina 2020-2021 kustannukset nousevat vanhan metrokaluston peruskorjausten myötä.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2019 olevan 4,6 milj. euroa ja laskevan 3,6 milj. euroon vuosina 2020-2021. Vuoden 2019 kustannuksia nostaa lautan telakointikustannukset. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 2,0 %.

Muut palvelujen ostomenot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 35,4 milj. euroa vuonna 2019. Muihin palvelujen ostoon käytetään 33,8 milj. euroa vuonna 2020 ja 33,6 milj. euroa vuonna 2021. Vuonna 2019 lisäkustannuksia aiheuttaa uuden yöyhykehinnon käyttöönotto ja siihen liittyvät palvelujen ostot.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2019 on 150,7 milj. euroa.

Vuonna 2020 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 155,7 milj. euroa ja vuonna 2021 yhteensä 158,9 milj. euroa.

Muut kustannukset

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2019 varattu 1,9 milj. euroa. Vuoden 2020 varaus on 1,5 milj. euroa ja vuoden 2021 varaus 1,6 milj. euroa.

Vuokramenot vuonna 2019 ovat 4,6 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokratilakustannusten lisäksi sähköbusseista maksettavia leasing-vuokria 1,3 milj. euroa ja kuljettajien sosiaalituloista maksettavia vuokria 2,1 milj. euroa. Vuoden 2020 varaus vuokriin on 3,9 milj. euroa ja vuoden 2021 varaus 3,7 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2019 ovat 3,2 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja -varaukset, joita arvioidaan kirjattavan vuosittain yhteensä 2,0 milj. euroa. Vuodelle 2019-2020 varaus muihin menoihin on 3,3 milj. euroa molemmille vuosille.

Toimintakatteen vuonna 2019 arvioidaan olevan 3,9 milj. euroa alijäämäinen.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton eikä talousarviolainaa tarvinne nostaa myöskään vuonna 2018.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2019 arvioidaan olevan 0,2 milj. euroa, pysyvän samalla tasolla vuonna 2020 ja nousevan 0,3 milj. euroon vuonna 2021.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 4,1 milj. euroa alijäämäinen.

Tilikauden 2019 alijäämäksi arvioidaan 24,0 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Investoinnit

HSL:n investointimenot ovat 16,4 milj. euroa vuonna 2019, 12,8 milj. euroa vuonna 2020 ja 8,6 milj. euroa vuonna 2021.

Edellisten vuosien merkittävin investointi LIJ-hanke valmistui pääosiltaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Lippu- ja informaatiojärjestelmän kehittämiseen on budjetoitu käytettäväksi suunnitelmakaudella 2019-2021 vielä noin 2,0 milj. euroa, joka on varattu pääosin vuodelle 2020.

Erilaisiin digitaalisten kuluttajapalveluiden kehittämishankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, kullekin vuodelle noin 2 milj. euroa.

Asiakkuuden ja myynnin -sovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 15,6 milj. euroa, josta 8,8 milj. euroa vuodelle 2019, 3,8 milj. euroa vuodelle 2020 ja 3,1 milj. euroa vuodelle 2021. Merkittävimpana yksittäisenä kehittämishankkeena tässä ryhmässä on Lähimaksamisen kehittäminen, jolle on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 4,1 milj. euroa. Tähän ryhmään sisältyy myös Maas IdeaLabin 1,0 milj. euron varaus liikkumispalveluiden uusien toimintamallien testaamiseen.

Joukkoliikenteen kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudella 7,2 milj. euroa, josta 2,7 milj. euroa vuodelle 2019, 2,7 milj. euroa vuodelle 2020 ja 1,8 milj. euroa vuodelle 2020. Merkittävimpana yksittäisenä investointina Jore 4.0 -hankkeeseen on koko suunnitelmakaudelle varattu 2,7 milj. euroa.

Muihin investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 7,7 milj. euroa, josta merkittävimpana yksittäisenä hankkeena 2,3 milj. euroa tietoturvan kehittämiseen.

TUUSULAN KUNNAN LAUSUNNOT KOKONAISUUTEEN

HSL:n strategiasuunnitelma

Strategiasuunnitelma perustuu HSL:n laatimaan strategiaan. Tuusulan kunta toteaa, että esitetyt painopistealueet

- erinomainen asiakaskokemus
- tehokas runkoverkko
- ennakoiva uudistuminen
- aktiivinen yhteistyö
- kestävä talous

ja niihin liittyvät mittarit ovat kannatettavia. Yleisesti mittareita tarkennettaessa tulee ottaa huomioon seudun monimuotoisuus. Mittarit tulee laatia siten, että ne palvelevat sekä ydinalueen että kehyskuntien tarpeita ja tarvittaessa mittareista tulee tuottaa myös kunnittaista tai vyöhykkeistä tietoa.

Tuusulan kunta toteaa, että HSL:n strategiasuunnitelma ei lähtökohtaisesti ole ristiriidassa kunnan oman kuntastrategian kanssa. Ristiriidattomuuden säilymiseen tulee myös kiinnittää huomiota HSL:n strategiaa viimeisteltäessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tuusulan kannalta erityisen tärkeä asia on HSL strategiassa painopisteeksi nostettu tehokas runkoverkko sekä käsitteellisesti sekä toiminnallisesti. Tuusulan kunnalle on tärkeää, että tätä painopistealuetta kehitettäessä kiinnitetään erityistä huomiota myös liityntäliikenteen toimivuuteen edellytyksenä runkoverkon tarjonnan tehokkaalle toiminnalle. Liityntäliikenteen toimivuus, tai mahdollisesti asiakastyytyväisyys liityntäliikenteen toimivuuteen, tulisi olla myös runkoverkon tehokkuutta mittaava tekijä rinnan vaihtojen toimivuutta ja odottamisolosuhteita koskevan asiakastyytyväisyyden kanssa.

Yleisesti HSL-alueen reuna-alueen kuntien joukkoliikennekysynnän taso sekä maantieteellinen sijainti kuntalaisten palveluverkon ja työssäkäyntialueen sisällä kulkevine HSL-alueen rajoiheen luo tilanteen, jossa runkoverkko-liityntäliikenne - suunnitteluperiaatetta tulee ensisijaisesti soveltaa tavalla, joka luo edellytykset kasvattaa joukkoliikenteen käyttöä henkilöautoilun kustannuksella.

Kunta kiinnittää strategiasuunnitelmassa myös huomiota aktiivisen yhteistyön painopistealuetta mittaroitaessa suunniteltuun Maas IdeaLab -ohjelman onnistumisen mittariin. Joulukuussa 2018 alkava ohjelman pilottivaihe kestää noin vuoden. Aktiivisuutta liikennepalvelujen kehittämistyössä tai IdeaLab -pilotin jälkeistä palvelun jatkoa ja kehittymistä tulisi myös mittaroida strategiakauden aikana. Kunta esittää, että em. mittaria muutetaan tässä mielessä strategiakauden kannalta kattavammaksi.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti aloitetaan elokuussa 2019. Linjastosuunnitelman mukaisesti liityntäliikenteen määrä alueella kasvaa samalla kun Helsinki-Tuusula -yhteysvälin suorien bussivuorojen määrä vähenee. Liityntäliikenteen puolella arki-, ilta- sekä viikonloppuliikenteen palvelutaso paranee. Linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti on arvioitu Tuusulan kunnan osalta periaatteessa kustannusneutraaliksi. Rykmentinpuiston alueen bussitarjonnan lisääminen vuonna 2020 nostaa liikennöintikustannuksia. Bussitarjonnan lisäykseen on varauduttu yhtä autopäivää vastaavalla kustannustasolla vuoden 2020 syyskaudesta alkaen. Kunta katsoo, että varauma on tämän hetken tietojen perusteella sopiva.

Kunta toteaa, että Epinkoskentien katusuunnittelutyö on Tuusulassa aloitettu ja puuttuvan katuyhteyden toteuttamiseen on varauduttu kunnan budjetissa vuonna 2019. Katuyhteyden toteutus tapahtuu yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa.

Kunta pitää myönteisenä Itäkeskus/Herttoniemi-Pasila-Meilähti-Munkkiniemi - Munkkivuori/Tapiola käytävän runkolinjojen 500 ja 510 sekä Mellunmäki-Tikkurila-Lentokenttä -runkolinjan 570 toteutumiseen tähtäviä toimenpiteitä pitäen tärkeänä em. linjojen kykyä toimia matkaketjun osana myös Tuusulan suunnan joukkoliikenteessä.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Isona muutoksena vuoden 2019 alussa on tulossa käyttöön uusi vyöhykkeisiin perustuva hinnoittelumalli. Vyöhykemallin suurimmat vaikutukset kohdistuvat pääkaupunkiseudun kuntiin ja kuntalaisiin. Vyöhykemallin yhtenä tavoitteena on vyöhykerajoilla olevien hintaportaiden merkityksen vähentäminen ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

pääkaupunkiseudulla tätä toteutetaan kahden vyöhykkeen ostopakon avulla. Kehysalueelle vyöhykkeitä ei ole suunniteltu ydinaluetta vastaavalla tiheydellä, eikä kahden vyöhykkeen ostaminen ole lähtökohtaisesti tarpeen kunnan sisäisten matkojen tekemisessä.

Tuusulan kunta toteaa kuitenkin, että TTS-ehdotuksessa esitetyillä matkalipunhinnoilla kehyskuntien (D-vyöhyke) ja pääkaupunkiseudun reuna-alueiden (C-vyöhyke) väliset matkat uhkaavat muodostua kohtuuttoman kalliiksi. Tuusulan kunta edellyttää, että CD -vyöhykkeen lipun hinta irrotetaan sidoksesta ABC -lipun hintaan ja CD-lipun hintatasoa alennetaan. Tämä kohtuullistaa myös niiden Tuusulan kunnan sisäisten matkojen hintoja, jotka tehdään kunnan eteläisimmiltä, C-vyöhykkeelle sijoittuvilta alueilta muualle Tuusulaan. CD -vyöhykkeen lipun hinnan alentaminen tasaa hintaportaita kehyskunnan suunnasta kun TTS-ehdotuksessa kohtuullisen pieneksi esitetty CD-vyöhykkeen (30 pvn kausilippu 107,50 €) ja BCD-vyöhykkeen (30 pvn kausilippu 115,80 €) lippujen välinen hintaero kasvaa. Tuusulan kunnan ehdotus CD lipun hinnaksi on 98 €/30 vrk ja 4,20 €/mobiililippu. Muiden saman vyöhykkeen lipputuotteiden hintatasot tulee suhteuttaa näihin hintoihin.

CD-vyöhykkeen merkitys kehyskunnille on lipunmyyntitilastojen perusteella lisääntynyt merkittävästi Kehäradan valmistumisen myötä ja merkityksen kasvu tulee jatkumaan, kun pääkaupunkiseudun vaihto- ja poikittaisyhteyksiä edelleen kehitetään tulevina vuosikymmeninä. Viime vuosien positiivista kehitystä, joka on kytkenyt mm. Aviapoliksen ja lentoaseman alueet aiempaa tiiviimmin osaksi kehyskuntien asukkaiden joukkoliikennematkustamisen aluetta, tulee tukea myös vyöhykehinnoinnilla.

Tuusulan kunta katsoo myös, että vyöhykemalliin sisällytetystä AB, BC ja D -vyöhykkeiden sisäisten lippujen hintojen sidoksesta toisiinsa tulee jatkossa luopua. Tällöin esimerkiksi ensisijaisesti AB ja/tai BC -vyöhykkeitä koskeva lipun hinnan muutostarve ei automaattisesti johtaisi vastaavaan muutokseen D-vyöhykkeellä. D-vyöhykkeelle sijoittuvissa kunnissa, vyöhykkeen tai kunnan sisäisessä liikkumisessa joukkoliikenteen kulkutapaosuus ja joukkoliikennetarjonta ovat eri tasolla kuin AB tai BC -vyöhykkeillä. Joukkoliikennetarjonnan ja -käytön kehittämisessä D-vyöhykkeen matkalippujen hinnoittelua tulee voida käsitellä selvemmin omana asianaan ilman suoraa sidosta hintoihin AB ja BC -vyöhykkeillä.

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän takaisin maksaminen suunnitelmakaudella

Tuusulan kunnalle toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitetty vuoden 2019 kuntaosuuden taso (2,6 M€) on alhaisempi kuin vuoden 2018 kuntaosuus (n. 3,0 M€). Vuosille 2020 ja 2021 Tuusulan kuntaosuuden on puolestaan arvioitu kasvavan vuoden 2018 tasosta (vuosi 2020: 3,6 M€, vuosi 2021: 3,5 M€). Kuntaosuuden tasoon vuonna 2019 vaikuttaa ensisijaisesti se, että vuoden 2019 liikennetarjonta siirtyy Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman mukaiseksi vasta elokuussa 2019. Vuosien 2020 ja 2021 kuntaosuusarvioissa suunnitelman mukainen liikennetarjonnan vaikutus koskee koko vuotta ja varautuminen Rykmentinpuiston alueen lisätarjontaan on otettu huomioon. Tuusulan kunnalla ei yleisesti ole huomautettavaa Tuusulan kuntaosuusarvioista.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Vuodelle 2019 esitetyllä kuntaosuuden tasolla kunnan subventio-osuus on 37,8 %. Tuusulan kunta on valmis nostamaan kuntaosuuden tasoa enintään 50 000 €:lla edellä mainitun CD-vyöhykkeen lippujen hintatason alentamiseksi.

On todennäköistä, että Tuusulan kunnan kuntaosuusmaksut vuonna 2018 synnyttävät jonkin verran Tuusulan kunnalle kohdentuvaa ylijäämäkertymää. Kuluvan vuoden 2018 kustannukset tulevat todennäköisesti olemaan jonkin verran alhaisempia kuin vuoden kuntaosuusmaksut. TTS:ää 2019-2021 laadittaessa ei ole otettu huomioon vuoden 2018 mahdollista kuntaosuuden ali- tai ylijäämää. Se otetaan huomioon seuraavassa, vuosien 2020-2022 TTS-suunnitelmassa.

Tuusulan kunta kiinnittää myös kriittistä huomiota infrakustannusten kehittymiseen. Infrahankkeiden aiheuttamaa kustannuspainetta matkalippujen hintojen korottamiseen tulisi jatkossa selvästi laskea. Infrasopimuskäytäntöä tulisi edelleen uudistaa, investointien poistamattoman pääoman 5 % korkoa, kuten myös uusien joukkoliikenneinvestointien rakennusaikaista korkoa, laskea ja koron määrittelyperustetta ajanmukaistaa. Tuusulan kunta kehottaa HSL:ää jatkamaan jäsenkuntien välisiä neuvotteluja korvauksiin liittyvistä kysymyksistä.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tuusulan kunta ei vastusta tarkastusmaksun korottamista nykyisestä 80 €:sta 100 €:oon vuonna 2019. Nykyinen tarkastusmaksun taso on alhainen suhteessa lähiseutu 3 – vyöhykkeen kuukausilipun hintaan.

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Konsernijaosto päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että

KUNNANHALLITUS päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Helsingin seudun liikenne (HSL) - kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2019–2021.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Jukka-Matti Laakso oli asiantuntijana kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 46

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ylimääräinen yhtymäkokous 28.8.2018, edustajan valinta

TUUDno-2018-672

Valmistelija / lisätiedot:

Markku Vehmas

markku.vehmas@tuusula.fi

talousjohtaja

Liitteet

1 Yhtymäkokous, esityslista 28.8.2018

Helsingin Seudun Liikenne-kuntayhtymän ylimääräinen yhtymäkokous pidetään 28.8.2018.

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Konsernijaosto päättää

- nimetä edustajan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ylimääräiseen yhtymäkokoukseen 28.8.2018.

Päätös

Konsernijaosto päätti

- nimetä edustajaksi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ylimääräiseen yhtymäkokoukseen 28.8.2018 liikenneinsinööri Jukka-Matti Laakson.

Tiedoksi

nimetty, talousjohtaja, henkilöstöasiantuntija

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Konsernijaosto, § 30, 23.04.2018

Kunnanhallitus, § 230, 18.06.2018

Konsernijaosto, § 47, 20.08.2018

§ 47

Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019 - 2023

TUUDno-2018-600

Konsernijaosto, 23.04.2018, § 30

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Konsernijaosto käy keskustelun talousarvion 2019 valmistelusta ja antaa tarvittavat ohjeet jatkovalmistelun pohjaksi.

Päätös

Konsernijaosto kävi keskustelua talousarvion 2019 valmistelun pohjaksi.

Kunnanhallitus, 18.06.2018, § 230

Toimintaympäristön kehitys

Vuoden 2019 talousarviokehityksen lähtökohtana on Suomen hidastuva talouden kasvu. Valtiovarainministeriö (VM) ennustaa Suomen talouden 2019 kasvun asettuvan 2,2 %:iin. Inflaation nopeutuminen ja kotitalouksien velkaantuminen laskevat palkansaajien ostovoimaa. Työllisyys jatkaa kohenemistaan, työttömyysasteen ennustetaan alenevan 8,1 prosenttiin.

Kunnat ja kuntayhtymät ovat viime vuosina tehostaneet toimintaansa ja hillinneet toimintamenojen kasvua. Hyvä taloustilanne on tukenut kuntatalouden tervehtymistä.

Maakunta- ja sote-uudistus helpottaa osaltaan kuntien talouden tasapainotusta ja muutosten ennakointia. Kuntien yksikkökustannukset saattavat kuitenkin nousta, jos kunnat eivät kykene sopeuttamaan yleis- ja hallintokustannuksia yhtä paljon kuin toimintaa siirtyy maakunnille. Uudistukseen liittyvä kustannusten ja verorahoituksen siirto kunnilta maakunnille on koko maan tasolla kustannusneutraali. Uudistuksen myötä kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan ovat nykyistä kapeammat. Kuntien tulopohjan pienentyessä säästöpotentiaalien tunnistaminen ja hyödyntäminen sekä järkevät investointipäätökset korostuvat entisestään.

Kunnan käyttötalous ja palvelutuotanto painottuvat uudistuksen jälkeen nuoriin ikäluokkiin. Tämän vuoksi kuntien verorahoituksessa (verotulot ja valtionosuudet) tapahtuu merkittäviä kuntakohtaisia muutoksia, kun kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmässä painottuu huomattavasti aikaisempaa enemmän nuorten ikäluokkien palvelutarpeet ja osuus kunnan väestöstä. Aikaisemmin vanhemman väestörakenteen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen vuoksi suhteellisesti paljon valtionosuutta saaneet kunnat ovat jatkossa entistä riippuvaisempia verotuloista. Samanaikaisesti nuoremman väestörakenteen kunnissa valtionosuuksien osuus verorahoituksessa kasvaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Valtiovarainministeriö on tehnyt uudistuksen rahoitusta koskevia kuntakohtaisia laskelmia ja vaikutusarvioita. Uudistuksen todelliset vaikutukset voivat poiketa merkittävästi VM:n arvioista sekä kokonaisuutena että yksittäisten kuntien kohdalla. Myös tulevien maakuntien talous tullee olemaan alijäämäiseksi. On hyvin mahdollista, että valtionosuuksien lisäleikkaukset otetaan käyttöön maakuntauudistuksen jälkeen.

Investointitarpeet, korjausvelka ja kasvukeskusten palvelujen ja infrastruktuurin laajentaminen muodostavat maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeenkin haasteen kuntataloudelle. Investointimenoja kasvattavat kasvukeskusten rakennushankkeet, korjausinvestoinnit sekä erityisesti vilkas sairaalarakentaminen. Kuntatalouteen kohdistuvista sopeutustoimista huolimatta kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta on lähivuosina negatiivinen. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa, sillä samaan aikaan kun kuntatalouden tulot likimain puolittuvat, vain pieni osa veloista siirtyy maakuntiin.

Talousarviokehys

Talousarvion laatimisohejeessa annetaan talousarvioehdotuksen laatimista, sisältöä ja rakennetta koskevat ohjeet sekä määrärahakehys valmistelun ohjeeksi. Vuoden 2019 talousarviokehysten perustana on Tuusulan kuntastrategia. Tulo- ja menoarviot pohjautuvat 2017 tilinpäätökseen, osavuositarkastukseen 1/2018, Kuntaliiton vero- ja valtionosuusennusteeseen sekä kunnan toimialojen ennakoimiin tulo- ja menolisäyksiin, tuottavuustoimiin ja kehittämisprojekteihin.

Talousarviokehys laaditaan toimialojen kokonaistuloille, kokonaismenoille ja investoinneille. Toimialat puolestaan jakavat saamansa kehyksen tulosalueille ja tarvittaessa edelleen tulosityksiköille ja kustannuspaikoille. Menettelyn tarkoituksena on varmistaa, että toimialojen talousarvioehdotukset pysyvät annetun kehyksen sisällä.

Talousarviokehys on laadittu talousarviovuodeksi 2019. Sosiaali- ja terveystoimi on edelleen mukana kehyslaskelmissa. Budjettiprosessin myöhemmässä vaiheessa, syksyllä 2018, sosiaali- ja terveystoimen toimintamenot 2019 muutetaan palveluostoiksi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymältä.

Sosiaali- ja terveystoimen todelliset menot ja tulot vuosina 2018 ja 2019 ovat pohjana maakunta- ja sote-uudistukselle ja siihen liittyville valtionosuusmuutoksille. Kunnat, joissa pystytään hillitsemään sosiaali- ja terveystoimen nettomenoja, saavat valtionosuusjärjestelmän kautta pysyvän hyödyn maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeisenä aikana.

Vaikka sosiaali- ja terveystoimi siirtyy kuntayhtymän hoidettavaksi, osa kustannuksista jää edelleen kunnan hoidettavaksi. Keskitettyjä hallinnon ja tukipalvelujen menoja, osa työllisyyden hoidosta sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen jäävät kunnan vastuulle.

Käyttöomaisuuden myyntivoittojen arvioidaan alenevan 7,9 milj. euroon, laskua 2017 talousarviosta 4,0 milj. euroa. Muiden ulkoisten toimintatuottojen ennakoitaan kasvavan 1,6 milj. euroa, lähinnä maankäyttösopimuskorvausten ennakoitun kasvun (1,8 milj. euroa) myötä. Toimintatuloja pienentävät varhaiskasvatuksen maksumuutokset (0,45 milj. euroa) sekä talous- ja velkaneuvonnan siirtyminen oikeusaputoimistojen tehtäväksi vuoden 2019 alusta (tulovähennys 0,18 milj. euroa).

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Toimintamenojen kasvuksi vuodelle 2018 (kunta ilman vesihuoltoliikelaitosta) esitetään talousarviokehyksessä 1,91 % talousarvioon 2018 nähden. Ulkoisten toimintamenojen lisäykseksi on esitetty 1,71 %.

Kunta-alan palkoista on sovittu sopimuskaudeksi 1.2.2018 - 31.3.2020. Vuonna 2018 työvoimakustannukset nousevat noin 0,9 % ja lisäksi erillisen kertaerän kustannusvaikutus on 0,67 %. Vuoden 2019 korotuksien on arvioitu nostavan työvoimakustannuksia 2,0 %. Palkkakustannusten nousu on huomioitu kehykseen. Kunnan toimintamenojen kasvua vähentää talous- ja velkaneuvonnan siirtyminen oikeusaputoimistoille (0,23 milj. euroa).

Toimintamenojen kasvuprosentti vuodelle 2019 annetaan toimialoille liitteenä olevassa erillisessä kehyslaskelmassa. Toimialojen talousarviokehymisen 2019 mukainen käyttötalousmenojen **ulkoisten toimintamenojen kasvu ilman siirtoja toimialojen välillä** jakaantuu seuraavasti:

Yleisjohto- ja konsernipalvelut	0,61 %
Sosiaali- ja terveystoimi	- 1,72 %
Kasvatus- ja sivistystoimi	- 2,89 %
Kuntakehitys ja tekninen toimi	- 1,23 %
Kunta yhteensä	- 1,71 %

Toimialojen toimintamenojen kokonaiskasvut eivät ole vertailukelpoisia ehdotettujen toimialojen välisten määrärahasiirtojen vuoksi, kun henkilöstöhallinnosta siirretään toimialoille Kuel-eläkemenoperusteiset maksut, Varhe- maksut sekä työterveyshuollon maksut.

Vesihuoltoliikelaitoksen tulee omassa talousarviovalmistelussaan noudattaa kunnan tiukan talouden periaatetta. Vesihuollon toimintamenoja kasvattaa isojen aluekehityshankkeiden suunnittelu ja toteutus. Kunnan talouden suunnittelun lähtökohtana on, että vesihuoltoliikelaitoksen ulkoisten käyttötalousmenojen kasvu on vuonna 2019 enintään 2,94 %.

Kehyslaskelman lähtökohtana on ansiotuloveroprosentti 19,50 %:a sekä nykyiset kiinteistöveroprosentit. Tuusulan verotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2019 10,2 milj. euroa (6,8 %) vuoteen 2018 nähden. Valtionosuuksien ennakoitaan alenevan 0,1 milj. euroa. Talousarvion verotulot sekä valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton ennusteen mukaisiksi.

Seuraavassa taulukossa on esitetty kiinteistöveroprosenttien osalta lain sallima vaihteluväli ja kunnassa noudatettavat veroprosentit.

Lain sallima vaihteluväli	Tuusulan nykyinen vero-%	
Yleinen kiinteistövero	0,93-2,00	0,93
Vakituinen asuinrakennus	0,41-0,90	0,41
Muu asuinrakennus	0,93-1,80	0,93
Rakentamaton rakennuspaikka	3,93-6,00	3,93
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00-1,55	0,65

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Rahoituslaskelman 2018 lähtökohtana ovat noin 42 milj. euron investoinnit. Talonrakennushankkeisiin on varattu noin 15 milj. euroa, kuntatekniikan rakentamiseen noin 20 milj. euroa ja maan hankintaan 3 milj. euroa. Myöhempinä taloussuunnitelmavuosina investointien taso olisi keskimäärin yli 40 milj. euroa. Tulevien investointien mittakaavaan vaikuttaa olennaisesti suurten koulurakennushankkeiden aikataulu ja toteutustapa.

Tulorahoituksen riittämättömyydestä johtuen kunnan korollisten velkojen kasvu säilyy nopeana. Kehyslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2019 on noin 20 milj. euroa negatiivinen.

Kuntatasoisen kehyksen lähtökohtana on käyttötalouden pysyvä tasapaino ja selkeästi ylijäämäinen talous taloussuunnitelmakaudella 2019 – 2023 sekä velkaantumisen hallittu kasvu. Tavoitteena on parantaa kunnan tulonmuodostusta vauhdittamalla tonttikauppaa ja kunnan elinvoiman kehittymistä. Lähtökohtana on, että henkilöstömäärän kasvu pidetään minimissään kunnan varautuessa sote- ja maakuntauudistukseen. Asiakasmäärien aiheuttaman kustannuspaineen kasvuun pyritään edelleen vastaamaan kevyemmällä ja ennaltaehkäisyyn painottuvilla palveluilla.

Talousarviokehyksen mukaan Tuusulan kunnan tulos asettuu vuonna 2019 noin 3,3 milj. euroa ylijäämäiseksi (kunta + vesihuoltoliikelaitos 4,5 milj. euroa). Taloussuunnitelmavuosina kunnan velkaantuminen jatkuisi nopeana, vaikka taloussuunnitelman lähtökohtana on selkeästi ylijäämäinen käyttötalous. Kunnan tulevien vuosien investointitarpeita ja aikatauluja arvioidaan budjetointiprosessin aikana kriittisesti.

Maakunta- ja sote-uudistus ja uudistukseen liittyvien rahoitusratkaisujen vaikutukset täsmentyvät edelleen. Mahdolliset muutokset otetaan huomioon budjetointiprosessin aikana.

Ehdotus

Esittelijä: Harri Lipasti, vt. hallintojohtaja

Kunnanhallitus päättää

- käynnistää vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2019 - 2023 taloussuunnitelman valmistelun liitteenä olevan kehyslaskelman mukaisesti
- hyväksyä vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2019 - 2023 taloussuunnitelman laadintaohjeet.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Markku Vehmas oli asiantuntijana kokouksessa.

Konsernijaosto, 20.08.2018, § 47

Valmistelija / lisätiedot:
Markku Vehmas
markku.vehmas@tuusula.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

talousjohtaja

Liitteet

1 Kuntastrategia, vuositavoitteiden laadinta

Talousarvion 2019 valmisteluun liittyen kuntaorganisaatiossa on jatkettu vuoden 2019 tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyä sekä indikaattoreiden lähtö- ja tavoitetasojen määrittelyä sekä em. asioiden esittämistä talousarviokirjassa. Lisäksi strategiaan ja talousarvioon tiiviisti liittyvää riskienhallinnan toimintamallia on täsmennetty sisäisen tarkastuksen suosituksiin perustuen.

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Konsernijaosto käy keskustelun talousarvion 2019 valmistelusta, tavoitteiden ja indikaattoreiden esittämistavasta talousarviokirjassa, riskienhallinnan toimintamallista sekä antaa tarvittavat ohjeet jatkovalmistelun pohjaksi.

Päätös

Konsernijaosto

- merkitsi tiedoksi v. 2019 TA:n kehysesityksen, tavoitteiden ja indikaattorien esittämistavan talousarviokirjassa ja riskienhallinnan toimintamallin. Lisäksi sovittiin talouden seurantaan liittyvien tietojen raportoinnista valtuustolle. Heidi Hagman oli asiantuntijana kokouksessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 48

Konsernijaoston työsuunnitelma syksy 2018

TUUDno-2017-580

Valmistelija / lisätiedot:
Markku Vehmas
markku.vehmas@tuusula.fi
talousjohtaja

Liitteet

1 Konsernijaoston työsuunnitelma syksy 2018

Konsernijaosto seuraa kunnan tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehittymistä sekä tekee tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle. Lisäksi konsernijaosto vastaa muista hallintosäännön 21 §:n mukaisista tehtävistä.

Ohessa ehdotus työsuunnitelmaksi. Työsuunnitelmaa täydennetään vuoden aikana.

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Konsernijaosto päättää

- hyväksyä liitteen mukaisen työsuunnitelman.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 49

Konserniyhtiöiden tilannekatsaus kesä 2018

TUUDno-2018-1061

Valmistelija / lisätiedot:
Markku Vehmas
markku.vehmas@tuusula.fi
talousjohtaja

Liitteet

1 Yhteenvedo Tuusulan tytär- ja osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien taloudesta
Konserniyhtiöiden tilannekatsaus liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Markku Vehmas, talousjohtaja

Konsernijaosto keskustelelee asiasta ja antaa tarvittavat omistajaohjaukselliset ohjeet.

Päätös

Konsernijaosto

- merkitsi tiedoksi tytär- ja osakkuusyhteisöjen sekä kuntayhtymien taloutta koskevan selvityksen
- totesi, että toimenpiteet Koy Hyrylän Ostoskeskuksen sulauttamisesta kunnan toimintoihin voidaan aloittaa.

Tiedoksi

talousjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 50

Ilmoitusasiat

Liitteet

1 Heinäkuun kuukausiraportti 2018
Verkkojulkisuus rajoitettu

Konsernijaoston tietoon saatetaan seuraavat ilmoitusluontoiset asiat:

Talous- ja tietohallinto

Kuukausiraportti heinäkuu 2018 liitteen

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

---

§ 51

Muut asiat

Ei muita asioita.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§43, §44, §45, §46, §47, §48, §49, §50, §51

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.